

Consultatiereactie

4/04/2025

Reactie op de publieke raadpleging van CREG met het oog op de analyse waarin de kosten van verwarming met warmtepompen en andere duurzamere technologieën worden vergeleken met die van verwarming met fossiele brandstoffen (PRD)2995

Reactie op de publieke raadpleging van CREG

met het oog op de analyse waarin de kosten van verwarming met warmtepompen en andere duurzamere technologieën worden vergeleken met die van verwarming met fossiele brandstoffen (PRD)2995, gepubliceerd op 13 maart 2025

4 april 2025

De Vlaamse Nutsregulator wenst te reageren op de publieke raadpleging van de CREG over haar analyse m.b.t. de kosten van verwarmen met warmtepompen versus andere technologieën.

De CREG voert deze analyse nu voor het tweede jaar op rij uit. Wij vinden het zeer zinvol dat dat gebeurt en waarderen het werk dat de CREG op dit vlak levert. De prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas in Vlaanderen (en België) is hoger dan in vele andere Europese landen. Dat blijkt onder meer uit de jaarlijkse vergelijkende studie van de elektriciteits- en aardgasprijzen in België met onze buurlanden (hierna: 'vergelijkende prijzenstudie')¹, die we samen met de CREG en andere regionale regulatoren uitvoeren. Die hoge prijsverhouding heeft een nefaste impact op de rentabiliteit van warmtepompen in verhouding tot aardgasketels en bemoeilijkt de transitie naar koolstofarme verwarming bij gezinnen en bedrijven. Een jaarlijkse gedetailleerde opvolging van de kostprijs van verwarmen met warmtepompen versus andere technologieën is dan ook een goede zaak. Het kan zowel federale als gewestelijke beleidsmakers inzichten verschaffen met het oog op te nemen maatregelen, waaronder de vooropgestelde taks shift van elektriciteit naar fossiele brandstoffen.

Wij formuleren hieronder enkele bedenkingen en suggesties bij het consultatiedocument en treden hierover graag verder in overleg.

Deze reactie bevat geen vertrouwelijke informatie.

1.1 Over de context: samenwerking met de gewestelijke energieregulatoren

Zoals toegelicht in randnummer 1 van het consultatiedocument, verplicht artikel 22bis/1, § 1 van de Elektriciteitswet de CREG om jaarlijks een analyse te publiceren over de kostprijs van verwarmen. De analyse maakt deel uit van de studie voor de energienorm zoals vervat in artikel 22bis, § 1, van deze wet. Ook bepaalt artikel 22bis/1, § 1 dat de CREG deze opdracht *indien mogelijk* moet uitvoeren *in samenwerking met de gewestelijke energieregulatoren*.

Voor de Vlaamse Nutsregulator is die samenwerking mogelijk én gewenst. Het onderwerp van de analyse is voor ons zeer relevant. De gewenste elektrificatie van verwarming zal een belangrijke impact hebben op het Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienet; vanuit onze expertise en bevoegdheden op vlak van energieprijzen en distributienettarieven volgen we de kosten van elektriciteit en aardgas voor Vlaamse gezinnen en bedrijven – en de verhouding tussen beide –

¹ Zie <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/rapp-2024-11>

nauwgezet op. We zijn ervan overtuigd een waardevolle en noodzakelijke bijdrage te kunnen leveren aan de analyse. Ook menen we dat een nauwe betrokkenheid van de regionale regulatoren wenselijk is om het draagvlak voor de resultaten te vergroten.

De Vlaamse Nutsregulator beschouwt zijn huidige betrokkenheid bij de analyse niet als 'samenwerken' zoals bepaald in de Elektriciteitswet. Wij herhalen onze bereidheid om dat wel ten volle te doen. Dan kunnen we toekomstige resultaten ook mee onderschrijven en uitdragen.

De Vlaamse Nutsregulator werkt al verschillende jaren samen met de CREG en andere regionale regulatoren aan de jaarlijkse vergelijkende prijzenstudie. Met die studie geeft de CREG invulling aan artikel 22bis, § 1, Elektriciteitswet (studie voor de energienorm). Dat artikel legt de CREG op exact dezelfde manier op om 'indien mogelijk samen te werken met de gewestelijke energieregulators'. Voor de uitvoering van die studie werd een samenwerkingsovereenkomst tussen regulatoren afgesloten en wordt gezamenlijk samengewerkt met een externe partij. We roepen de CREG op om ook de samenwerking op vlak van de analyse over de kostprijs van verwarmen verder vorm te geven richting de volgende editie en te formaliseren in een samenwerkingsovereenkomst.

1.2 Over de methodologie: capaciteitstarief in Vlaanderen

Randnummer 57 van het consultatiedocument stelt dat 'het capaciteitstarief in Vlaanderen niet expliciet in rekening gebracht wordt in de objectieffuncties. De maandelijkse component van dit tarief maakt de modellering complexer, omdat er een piekwaarde moet worden gedefinieerd nog voordat de energieprijzen en buitentemperatuur bekend zijn, om de verwarmingskosten over de hele maand te minimaliseren.'

De Vlaamse Nutsregulator pleit ervoor om het capaciteitstarief alsnog in rekening te brengen. Het capaciteitstarief heeft een significante impact voor de netgebruikers met een warmtepomp en het kenmerkende afnameprofiel dat daarmee gepaard gaat. Bovendien vormen zij net dé doelgroep, samen met de netgebruikers met een elektrisch voertuig, die door het capaciteitstarief gestimuleerd kan worden om hoge afnamepieken te vermijden en het net efficiënt te gebruiken zodat de nettarieven voor iedereen betaalbaar blijven.

Zoals de CREG suggereert, kunnen de objectieffuncties per maand in plaats van per jaar uitgewerkt worden en kan het capaciteitstarief op die manier eenvoudig in rekening gebracht worden. Om de objectieffuncties verder te vereenvoudigen, kan eventueel enkel de maandpiek van de betreffende maand (en niet het rollende gemiddelde) opgenomen worden. Deze vereenvoudiging is verdedigbaar en leidt enkel tot vertekeningen als de verhouding tussen de energieprijzen en nettarieven sterk wijzigt. Waarom de maandpiek a priori gedefinieerd moet worden, is ons op basis van het consultatiedocument niet duidelijk.

We benadrukken wel enkele aandachtspunten:

- De maandpiek kan enkel bepaald worden als de gelijktijdige afname van alle elektrische toestellen (naast de verwarmingsinstallatie) in rekening gebracht wordt. Op basis van randnummer 68 van het consultatiedocument veronderstellen we dat de CREG dit ook op die manier zal uitwerken. Het standaard Real Load Profile (zoals vermeld in randnummer 69) vormt echter geen goede basis. De standaardisatie leidt immers tot een uitvlakking van afnamepieken;

- Voor de uitwerking van de objectieffuncties is enkel het verschil tussen de maandpiek mét en zonder de verwarmingsinstallatie relevant.

Met het oog op deze aandachtspunten vormen de open data die Fluvius ter beschikking stelt op diens website² een interessante informatiebron en vergelijkingsbasis. Deze data omvatten de verbruiksprofielen van 300 residentiële netgebruikers met een warmtepomp en een digitale elektriciteitsmeter.

Op basis van deze data stellen we bijvoorbeeld vast dat het gemiddelde van de gemiddelde maandpieken van residentiële netgebruikers met een warmtepomp 5,48 kW bedraagt en daarmee 1,32 kW hoger ligt dan de gemiddelde maandpieken van vergelijkbare netgebruikers zonder warmtepomp. Omwille van de vaak rechtsscheve verdeling binnen de verbruiksprofielen vormt de mediaan mogelijks een beter kengetal dan het gemiddelde. De mediaan bedraagt 5,17 kW voor de residentiële netgebruikers met een warmtepomp of 1,06 kW meer dan de mediaan voor vergelijkbare netgebruikers zonder warmtepomp. In verhouding tot de hogere afnamevolumes (gemiddeld 2.000 à 2.300 kWh meer), is het verschil tussen de maandpiek mét en zonder warmtepomp eerder beperkt. Dit resultaat zou ook moeten terugkeren in de uitwerking van de objectieffuncties.

Bij deze dataset vermeldt Fluvius ook dat netgebruikers met een warmtepomp maar zonder zonnepanelen weinig voorkomen. We herhalen dan ook ons eerder pleidooi om ook de combinatie van beide installaties in de analyse op te nemen.

² Zie https://opendata.fluvius.be/explore/dataset/1_50-verbruiksprofielen-dm-elek-kwartierwaarden-voor-een-volledig-jaar/information/